

Kadın Futbolcuların Futbol Yaşantılarında Karşılaştıkları Problemlerin İncelenmesi

Sinem ULUÇ¹

¹Milli Eğitim İl Müdürlüğü, Çanakkale/Türkiye

<https://orcid.org/0000-0002-2630-6257>

ORJINAL MAKALE

Özet

Bu araştırmacın amacı kadın futbolcuların futbol yaşantılarını karşılaştıkları problemlerin incelenmesidir. Bu kapsamda ilgili araştırmanın evren ve örneklem grubunu; Çanakkale ilinde mücadele eden kadın 10 kadın futbolcu oluşturmaktadır. Kadın futbolcular ile gerçekleştirilen bu çalışma verilen elde edilmesinden yarı yapılandırılmış görüşme formu yaklaşımından yararlanılmıştır. Araştırmanın amacı doğrultusunda hazırlanan 10 soru ile araştırmacı kadın futbolcular ile gerekli görüşmeleri yapmıştır. Kadın futbolculardan elde edilen verilerin analizinde ise yüzde frekans analizinden yararlanılmıştır. Kadın futbolcuların futbol yaşantılarında karşılaştıkları problemlerin incelenmesi amacıyla gerçekleştirilen bu çalışmada sonuç olarak; kadın futbolcuların %70'i bu spor branşına başladığına çevresinden olumsuz yönde tepki aldığını ve bu konuda gerek medya gerekse de başka kanallardan toplumsal bilinçlendirme çalışmaları yapılması gerektiğini ifade etmişlerdir.

Anahtar kelimeler: Futbol, Kadın Futbolcu, Problem

Examining the Problems Encountered by Female Footballers in their Football Lives

Abstract

The aim of this research is to examine the problems faced by female football players in their football lives. In this context, the universe and sample group of the relevant research; It consists of 10 female football players who are fighting in Çanakkale. In this study, which was carried out with female football players, the semi-structured interview form approach was used to obtain data. With 10 questions prepared in line with the purpose of the research, the researcher made the necessary interviews with the female football players. Percentage frequency analysis was used in the analysis of the data obtained from female football players.

As a result of this research, which was carried out with the aim of examining the problems faced by female football players in their football lives; 70% of female football players stated that they got a negative reaction from their environment when they started this sports branch and that public awareness-raising activities should be done in this regard, both from the media and from other channels.

Keywords: Football, Female Footballer, Problem

Giriş

Spor, bedensel veya zihinsel gelişimi desteklemek amacıyla bireysel veya toplumsal olarak gerçekleştirilen ve belirli kuralları olan bir dizi hareketin birleşimidir. Spor, Türk Dil Kurumu (2020)'na göre, kurallar içeren bu hareketlerin kişinin bedensel ve zihinsel gelişimine katkı sağlayan eğlenceli faaliyetler olduğunu belirtir. Fişek (1983)'e göre; Spor, kişi-toplum uyumunun sağlanmasında oldukça önemlidir. Spor, bireylerin sağlıklı bir yaşam tarzı benimsemelerine, sosyal bağlantılar kurmalarına, rekabetçi ruhu geliştirmelerine, özgüvenlerini artırmalarına ve disiplin kazanmalarına yardımcı olmaktadır. Ayrıca spor, kişinin stresini azaltmasına, öz-disiplinini geliştirmesine ve kendini keşfetmesine olanak tanımaktadır (Gerey, 2021).

Futbol; İngilizce 'deki "foot" (ayak) ve "ball" (top) kelimelerinin birleşimiyle ortaya çıkmış ve günümüzde dünya genelinde en yaygın ve popüler spor dallarından biri haline gelmiştir (Bozlu, 2018). Futbol, birçok detay ve kural içeren bir oyundur ve iki takım arasında oynanır. Oyuncular, belirli standartlara sahip dikdörtgen bir sahada belirlenmiş oyun kurallarına uyararak, ellerini ve kollarını kullanmadan şişirilmiş bir topu rakip kaleye atmaya çalışmaktadır (Aladanlı ve Çördük, 2009).

Çoğu kadın, ataerkil düzenin etkisi altında yaşamakta ve erkek egemenliğinin gölgesinde birçok yaşam alanında mücadele etmektedir. Ancak, Viter (2022)'e göre, spor bu egemenlik yapısının etkilerinin daha az görüldüğü bir alandır. Spor aktiviteleri ve müsabakaları, liyakat ve eşitlik ilkesi üzerine kurulan bir dengeye sahiptir. Bununla birlikte, kadınların spor dünyasındaki yerleri hem fiziksel farklılıklar hem de kültürel önyargılar nedeniyle her zaman engellerle mücadele ederek kazanılmıştır. Kadınlar, spor içinde yer almak için çeşitli engellerle karşılaşırken, kararlılık ve mücadele ile kendi yerlerini elde etmektedirler.

Futbol, 2000'lerin başından itibaren tüm dünyada, toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanması açısından önemli bir alan haline gelmiştir, farklı düzeylerde olsa da (Hogn ve Mangan, 2004). Kadınların bazı spor dallarında popüler olmaması veya futbol gibi bazı spor dallarına kadınların katılımının kısıtlanması, sportif performansın önüne geçen kadınsı bir imaj sorunu nedeniyle ortaya çıkmaktadır (Öztürk, 2017). Bu bağlamda, yalnızca kadın futbolcular değil, çeşitli spor branşlarında yer alan kadın sporcular da birçok sorunla karşı karşıya kalmaktadır. Bu sorunlar, fırsat eşitsizliği, cinsiyet ayrımcılığı ve toplumsal kabul gibi konuları içerebilir. İlgili araştırmada kadın futbolcuların futbol yaşantılarında karşılaştıkları sorunlar incelenmiştir.

Gereç ve Yöntem

Bu araştırma, kadın futbolcuların futbol yaşantılarında karşılaştıkları problemleri incelemek amacıyla nitel araştırma deseni kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Yıldırım ve Şimşek (2013) tarafından tanımlanan nitel araştırma yöntemi, gözlem ve görüşme gibi nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı ve algı ve olayların doğal ortamda bütüncül bir şekilde ortaya çıkarılmasına odaklanan bir araştırma yöntemidir.

Evren ve Örneklem

Kadın futbolcuların futbol yaşantılarındaki karşılaştıkları sorunların belirlenmesi amacıyla bu çalışmada; amaçlı örnekleme yönteminden yararlanılmıştır. Amaçlı örnekleme yöntemi, araştırmacının amacına en uygun olduğu düşünülen ve bilgi açısından zengin durumları içeren bir örnekleme yöntemidir (Tanrıöğen, 2009; Patton, 2002). Bilgi açısından zengin durumlar, araştırma amacı için önem taşıyan konular hakkında araştırmacının büyük miktarda bilgi edineceği durumları ifade etmektedir (Patton, 2002). Amaçlı örnekleme aynı zamanda nitel araştırmalarda aktarılabilirliği artırmak için önemli bir yöntem olarak kullanılmaktadır. Ölçüt örnekleme yöntemi ise önceden belirlenmiş bir dizi ölçüte uygun durumların incelendiği bir yöntemdir (Yıldırım ve Şimşek, 2013). Araştırmanın evren ve örneklemini, spor geçmişi 3 yıl ve üzerinde olan, Çanakkale ilinde amatör futbol kulüplerinde futbol oynayan 18 yaş üstü 10 kadın futbolcu oluşturmaktadır.

Veri Toplama Araçları

Kadın futbolcuların futbol yaşantılarında karşıladıkları problemlerin belirlenebilmesi amacıyla, genellikle kadın sporcular üzerine odaklanan literatür incelemesinde, kadın futbolcuların yaşadıkları problemlerin belirlenmesi için yeterli sayıda araştırmanın bulunmadığı tespit edilmiştir. Bu nedenle, mevcut araştırmada, katılımcıların daha farklı ve detaylı sonuçlar elde edilebilmesi için yarı yapılandırılmış görüşme yöntemi tercih edilmiştir. Yarı yapılandırılmış görüşme yaklaşımı, katılımcının konuyla ilgili detaylı bilgi vermesini sağlayan bir yöntem olarak öne çıkmaktadır (Ekiz, 2019). Bu araştırmada, kadın futbolcuların futbol yaşantılarında karşıladıkları problemlerin belirlenebilmesi amacıyla, araştırmacı tarafından hazırlanan 10 sorudan oluşan bir yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır.

Verilerin Analizi (İkinci Seviye Başlık, Bold, İtalik)

Smith ve Osborn (2007)'a göre; yarı yapılandırılmış görüşme yaklaşımı araştırmacının katılımcılarla kolay ve rahat bir diyalog kurabilmesini sağlamaktadır. Bu yöntem aynı zamanda

araştırmacının farklı temaları veya gözden kaçan konuları da gündeme getirebilmesine imkân tanımaktadır. Bu nedenle, mevcut araştırmada, 3 uzman görüşünden yararlanılarak oluşturulan 10 sorudan oluşan bir yarı yapılandırılmış görüşme formu hazırlanmıştır. Bu sorular, kadın futbolcuların futbol yaşantılarındaki karşılaştıkları problemlerin belirlenmesini amaçlamaktadır. Görüşme sırasında katılımcılardan izin alınarak ses kaydı yapılmış ve görüşmelerde bir zaman sınırlaması bulunmamıştır. Araştırmaya katılan kadın futbolcular, gönüllülük esasına dayalı olarak çalışmaya katılmışlardır. Elde edilen veriler, tema ve kodlar oluşturmak amacıyla incelenmiştir. İçerik analizi yöntemi kullanılarak elde edilen verilere yüzde frekans yöntemleri uygulanmıştır. Analizler sonucunda elde edilen bulgular, katılımcıların sorulara verdikleri cevaplar ile doğrudan alıntı yapılarak desteklenmiştir. Araştırmada yer alan kadın futbolcular F1, F2, F3 şeklinde kodlanmıştır.

Bulgular

Tablo 1.

Kadın futbolcuların “*Futbol sizin için ne gibi bir anlam taşımaktadır?*” sorusuna ilişkin görüşleri

<i>Futbol sizin için ne gibi bir anlam taşımaktadır?</i>	Frekans	%	Katılımcılar
Mücadele	4	40	F2, F3, F4, F6
Tutku	2	20	F1, F5
Özgüven	2	20	F9, F10
Bağ kurma ve sosyal etkileşim	1	10	F8
Meydana okuma	1	10	F7
Toplam	10	100	F1, F2, F3, F4, F5, F6, F7, F8, F9, 10

Tablo 1 incelendiğinde araştırmaya katılım sağlayan kadın futbolcular için futbol; Mücadele (n=4; %40), Tutku (n=20; %40), Özgüven (n=2 %20), Bağ kurma ve sosyal etkileşim (n=1; %10), ile meydan okuma (n=1; %10) gibi anlamlarını taşımaktadır.

Mevcut araştırma kapsamında araştırmacı ve kadın futbolcular arasında geçen diyalog şu şekildedir;

- F1: “*Futbol benim için tutkudur.*”
- F2: “*Futbol benim için mücadele anlamını taşımaktadır.*”
- F7: “*Futbol oynamak, benim için fiziksel ve zihinsel olarak zorlu bir meydan okumadır.*”

- F8: “Futbol benim için bağ kurma ve sosyal etkileşim aracıdır.”
- F9: “Futbol benim için bir özgüven kaynağıdır.”

Tablo 2

Kadın futbolcuların “Futbola sizi kim yöneltti?” sorusuna ilişkin görüşleri

<i>Futbola sizi kim yöneltti?</i>	Frekans	%	Katılımcılar
Beden Eğitimi Öğretmeni	5	50	F1, F3, F6, F8, F9,
Arkadaş	4	40	F2, F4, F7, F10
Kendi Tercihi	1	10	F5,
Toplam	10	100	F1, F2, F3, F4, F5, F6, F7, F8, F9, 10

Tablo 2 incelendiğinde araştırmaya katılım sağlayan kadın futbolcuların 5 (%50)i bu spor branşına beden eğitimi öğretmenleri aracılığıyla, 4’ü (%40) arkadaşları aracılığıyla bu spor branşına başladığını, 1’si (%10) ise tamamen kendi tercihi ile bu spor branşına başladığını ifade etmişlerdir.

Mevcut araştırma kapsamında araştırmacı ve kadın futbolcular arasında geçen diyalog şu şekildedir;

- F9: “Futbola okuldaki beden eğitimi öğretmenim sayesinde başladım.”
- F10: “Arkadaşım sayesinde başladım.”
- F5: “Tamamen kendim istediğim için başladım”

Tablo 3

Kadın futbolcuların “Futbola başladığınızda çevrenizden görmüş olduğunuz tepkiler ne düzeyde oldu?” sorusuna ilişkin görüşleri

<i>Futbola başladığınızda çevrenizden görmüş olduğunuz tepkiler ne düzeyde oldu?</i>	Frekans	%	Katılımcılar
Olumsuz Yönde Tepkiler Aldım	7	70	F1, F2, F3, F4, F8, F9, F10
Olumlu Yönde tepkiler aldım	3	30	F5, F6, F7,
Toplam	10	100	F1, F2, F3, F4, F5, F6, F7, F8, F9, 10

Tablo 3'te araştırmaya katılım sağlayan kadın futbolcuların futbola başladıklarına çevrelerinde görmüş oldukları tepkiler görölmektedir. Bu kapsamda araştırmaya katılım sağlayan kadın futbolcuların 7'si (%70) bu spor branşına başladığında olumsuz yönde tepki aldığını, 3'ü (%30) ise bu spor branşına başladığında çevresinden olumlu yönde tepki aldığını ifade etmişlerdir.

Mevcut araştırma kapsamında araştırmacı ve kadın futbolcular arasında geçen diyalog şu şekildedir;

- F1: “İlk zamanlar özellikle ailemden çok farklı tepkiler aldım. Bu sporun erkek sporu olduğu ve benim için uygun olmadığını söylemişlerdi. Ancak zamanla bu tepkiler azaldı.”
- F6: “Gerek ailem gerekse de arkadaşlarım beni olumlu yönde destekledi.”

Tablo 4

Kadın futbolcuların “Futbol antrenmanlarınızda ya da maçlarınızda karşılaşmış olduğunuz zorluklar nelerdir? Sorusuna ilişkin görüşleri

<i>Futbol antrenmanlarınızda ya da maçlarınızda karşılaşmış olduğunuz zorluklar nelerdir?</i>	<i>Frekans</i>	<i>%</i>	<i>Katılımcılar</i>
Antrenman Yoğunluğu	6	60	F1, F3, F7, F8, F9, F10
Seyircilerin kendi aralarındaki konuşmaları	2	20	F2, F6,
Sahalar daha iyi olabilir	1	10	F4,
Fiziksel zorluklar	1	10	F5,
Toplam	10	100	F1, F2, F3, F4, F5, F6, F7, F8, F9, 10

Tablo 4'e göre kadın futbolcuların futbol antrenmanlarında ya da maçlarında karşılaşmış olduklarını zorluklar görölmektedir. Bu kapsamda araştırmaya katılım sağlayan kadın futbolcuları 6'sı (%60) antrenman yoğunluğundan dolayı zorlandığını, 2'si (%20) seyircilerin kendi aralarında birtakım söylemlerde bulunmalarından dolayı rahatsız olduğunu, 1'si (%20) antrenmanlarda ya da maçlarda kullanılan sahaların daha iyi olabileceğini, 1'si (%10) ise futbolun getirmiş olduğu sertlikten dolayı sakatlanma açısından birtakım zorluluklar yaşadığını ifade etmişlerdir.

Mevcut araştırma kapsamında araştırmacı ve kadın futbolcular arasında geçen diyalog şu şekildedir;

- F3: “Bizim için ciddi antrenmanlar oldukça zor geçiyor. Bu da bizi biraz zorluyor.”
- F2: “Seyircilerin bizim kadın olduğumuzu bazen unuttuklarını düşünüyorum. Tribünden çok fazla küfrediyorlar. Ve bu durum bizi rahatsız ediyor. “
- F4: “Antrenmanlarımızı yapmış olduğumuz sahaların daha iyi olabileceğini düşünüyorum. Şu an ki sahalar açıkçası iyi değil.”
- F5: “Futbol bir kontak sporu olduğu için fiziksel zorluklarla karşılaşılması olası bir durumdur. Keza ben defalarca kez böyle bir durum yaşadım. Çoğu kez de sakatlandım.”

Tablo 5

Kadın futbolcuların “Çevrenizde kadın futbolunun ve liglerinin varlığından haberi olmayan insanlarla karşılaştınız mı? Ve bu duruma nasıl bir tepki verdiniz?” Sorusuna ilişkin görüşleri

<i>Çevrenizde kadın futbolunun ve liglerinin varlığından haberi olmayan insanlarla karşılaştınız mı? Ve bu duruma nasıl bir tepki verdiniz?</i>	Frekans	%	Katılımlar
Evet Karşılaştım ve sakın bir şekilde kadın futbolunu açıkladım	6	60	F4, F5, F7, F8, F9, F10
Evet karşılaştım ve öfkelen dim	2	20	F2, F6,
Evet Karşılaştım, ancak hiçbir tepki vermedim	2	20	F1, F3,
Toplam	10	100	F1, F2, F3, F4, F5, F6, F7, F8, F9, 10

Tablo 5’e göre kadın futbolcuların 6’sı (60)’nın çevresinde kadın futbolu ve liglerini bilmeyen insanlar ile karşılaştığını ve bu futbolcuların sakın bir şekilde kadın futbolunu ve liglerini açıkladığını, 2’si (%20)’nin ise çevresinde kadın futbolu ve ligleri hakkında bilgisi olmayan insanlar ile karşılaştığını ve bu duruma sinirlendiğini, 2’si (%20)’inin ise yine kadın futbolu ve ligleri hakkında çevrelerinde bilmeyen insanlar ile karşılaştığını ve bu duruma hiçbir tepki vermediğini ifade etmişlerdir.

Mevcut araştırma kapsamında araştırmacı ve kadın futbolcular arasında geçen diyalog şu şekildedir;

- F5: “Evet birçok kez karşılaştım. Bu durumda; kadın futbolu hakkında insanlara anlayışlı bir şekilde bilgi vermeye çalıştım”
- F6: “Elbette ki birçok kez karşılaştım. Önceleri herhangi bir tepki vermiyordum ancak şu anda öfkeli bir şekilde tüm spor branşlarında kadınlarında yer alabileceğini ifade ediyorum.”
- F3: “Evet karşılaştım. Aslına bakarsanız herhangi bir tepki vermedim.”

Tablo 6

Kadın futbolcuların “Bu spor branşına başladığımızda özellikle sosyal yaşantınızda ne gibi sorunlarla karşılaştınız? Sorusuna ilişkin görüşleri

“Bu spor branşına başladığımızda özellikle sosyal yaşantınızda ne gibi sorunlarla karşılaştınız?”	Frekans	%	Katılımcılar
Herhangi bir sorun yaşamadım	6	60	F1, F3, F5, F6, F7, F9
Sosyal Çevre Değişimi	3	30	F4, F8, F10
İnsani İlişkiler Cinsiyet Ayrımı	1	10	F2,
Toplam	10	100	F1, F2, F3, F4, F5, F6, F7, F8, F9, 10

Tablo 6 incelendiğinde kadın futbolcuların futbola başladıktan sonra sosyal yaşantılarında karşılaşmış oldukları zorluklar görülmektedir. Bu kapsamda araştırmaya katılım sağlayan kadın futbolcuların 6’sı (%60)’nın bu spor branşına başladıktan sonra sosyal yaşantısından herhangi bir sorun yaşamadığını, 3’ü (%30) sosyal çevresinde birtakım değişimlerin meydana geldiğini, 1’i ise (%10) insani ilişkiler açısından birtakım cinsiyet ayrımı yaşadığını ifade etmişlerdir.

Mevcut araştırma kapsamında araştırmacı ve kadın futbolcular arasında geçen diyalog şu şekildedir;

- F6: “Sosyal yaşantımda açıkçası ciddi ölçüde bir sorun yaşamadım.”
- F4: “Arkadaş çevrem zamanla değiştiğini fark ettim.”
- F2: “Arkadaşlarım ile dışarıdayken saçlarımın kısa ve davranışlarımın erkeksi olmasından kaynaklı insanların tuhaf bakışlarına maruz kalıyorum. Bu durumda da özellikle arkadaşlarım bu tarz insanlar ile zor durumda kalıyorlar.”

Tablo 7

Kadın futbolcuların “Futbola başladığınızda özellikle antrenmanlarda cinsel kimliğinize yönelik ne gibi söylemlerle karşılaştınız?” Sorusuna ilişkin görüşleri

<i>Futbola başladığınızda özellikle antrenmanlarda cinsel kimliğinize yönelik ne gibi söylemlerle karşılaştınız?</i>	Frekans	%	Katılımcılar
Aslanım benim	4	40	F6, F8, F9, F10
Kız gibi top oynama	3	30	F1, F4, F7,
Erkek gibi vurun şu topa	2	20	F3, F5,
Seyirciler tarafından cinsel kimlik söylemleri	1	10	F2
Toplam	10	100	F1, F2, F3, F4, F5, F6, F7, F8, F9, 10

Tablo 7 incelendiğinde kadın futbolcuların antrenmanlarında cinsel kimliklerine yönelik birtakım söylemlerinin yer aldığı görülmektedir. Bu kapsamda araştırmaya katılım sağlayan kadın futbolcuların 4’ü (40) antrenmanlarında aslanım benim, 3’ü (%30) kız gibi top oynama, 2’si (%20) ise seyirciler tarafından birtakım cinsel kimlik söylemlerine maruz kaldıklarını ifade etmişlerdir.

Mevcut araştırma kapsamında araştırmacı ve kadın futbolcular arasında geçen diyalog şu şekildedir;

- F6: “Aslanım benim kralllll gibi gibi söylemlerle karşılaştığım zamanlar oldu bu tarz sözler erkeklere söyleniyor.”
- F4: “Sen kızsın futbol oynayamazsın gibi cinsiyet ayrımına yönelik söylemler ile karşılaştım. Antrenmanlarda ise özellikle antrenörlerimiz kız gibi top oynamayın gibi söylemlerde bulunuyorlar.”
- F5: “Özellikle antrenörümüz erkek gibi vurun şu topa gibi söylemlerde bulunuyor.”
- F2: “Birçok kez yaşadım. Özellikle antrenmanlarımızı izlemeye gelenler saçlarımın kısalığından kaynaklı olarak acaba bu kız mı ya da erkek mi diye aralarında konuştuklarını duyduğum zamanlar olmuştu.”

Tablo 8

Kadın futbolcuların “*Bu spor branşından vazgeçmek istediğiniz zamanlar oldu mu? Neden?*” Sorusuna ilişkin görüşleri

<i>Bu spor branşından vazgeçmek istediğiniz zamanlar oldu mu? Neden?</i>	<i>Frekans</i>	<i>%</i>	<i>Katılımcılar</i>
Hayır olmadı	6	60	F2, F3, F5, F7, F8, F10
İlerisi olmadığı için bırakmayı düşündüm	2	20	F6, F9
İnsanlar tarafında söylenen sözlerden dolayı bırakmayı düşündüm	1	10	F4,
Yoğun antrenman dönemlerinde oldu	1	10	F1,
Toplam	10	100	F1, F2, F3, F4, F5, F6, F7, F8, F9, 10

Tablo 8’ e kadın futbolcuların 6’sı (%60) bu spor branşından vazgeçmek gibi bir düşüncesinin olmadığı, 2’si (%20)’nin ise bu spor branşına ilerisini göremediği için vazgeçmeyi düşündüğü, 1’i (%10) ise yoğun antrenman dönemlerinde bu spor branşını bırakmak gibi düşüncelerinin olduğu ifade etmişlerdir.

Mevcut araştırma kapsamında araştırmacı ve kadın futbolcular arasında geçen diyalog şu şekildedir;

- F3: “*Hiçbir zaman vazgeçmek gibi bir düşüncem olmadı*”.
- F6: “*Kimi zaman oldu. Böyle düşünmemin temel nedeni ise bu spor branşında daha fazla ilerleyemeyecek gibi hissetmemden kaynaklandı*”
- F4: “*Aslına bakarsanız insanlar tarafından söylenen ağır sözlerden dolayı bırakmak istediğim zamanlar oldu.*”
- F1: “*Yoğun antrenman dönemlerinde bazen bu sporun getirdiği zorlukları kaldıramayacağı düşündüğüm zamanlar oldu. Ancak hiçbir zaman vazgeçmedim.*”

Tablo 9

Kadın futbolcuların “Kadınların sporda genel olarak yaşadığı sorunları önlemek için bir öneriniz var mı?” Sorusuna ilişkin görüşleri

<i>“Kadınların sporda genel olarak yaşadığı sorunları önlemek için bir öneriniz var mı?”</i>	<i>Frekans</i>	<i>%</i>	<i>Katılımcılar</i>
Toplum Bilinçlendirilmeli	6	60	F1, F4, F5, F6, F7, F9
Medyada Reklam Çalışmaları	4	40	F2, F3, F8, F10
Toplam	10	100	F1, F2, F3, F4, F5, F6, F7, F8, F9, 10

Tablo 9 incelendiğinde sporda kadınların yaşamış olduklarını sorunların önlenmesi için; 6’sı (%60) kadınların sporda yaşamış olduklarını sorunların önlenmesinde toplumun bilinçlendirilmesi gerektiğini, 4’ü (%40) ise medyada birtakım reklam çalışmalarına yer verilmesi gerektiğini ifade etmişlerdir.

Mevcut araştırma kapsamında araştırmacı ve kadın futbolcular arasında geçen diyalog şu şekildedir;

- F7: “İnsanlara yönelik bilinçlendirme çalışmaları yapılabilir.”
- F9: “Açıkçası sadece kadın futbolu ile değil tüm spor branşlarında yer alan kadınlara daha fazla değer verilmesi gerektiğini düşünüyorum. Bu konuda ise yapılabilecek tek şey televizyonlardaki spor ile ilgili yayınlanan reklamlarda kadınlara da yer verilebilir.”

Tablo 10

Kadın futbolcuların “Özellikle erkeklerin bulunduğu bir ortamda yapmış olduğunuz bu spor branşı ile ilgili olarak kendinizi kanıtlama ihtiyacı duyduunuz mu? Neden?” Sorusuna ilişkin görüşleri

<i>Özellikle erkeklerin bulunduğu bir ortamda yapmış olduğunuz bu spor branşı ile ilgili olarak kendinizi kanıtlama ihtiyacı duyduunuz mu? Neden?</i>	<i>Frekans</i>	<i>%</i>	<i>Katılımcılar</i>
Evet duydum kendimi ispat etmek istedim.	9	90	F1, F2, F4, F5, F6, F7, F8, F9, F10
Böyle bir ihtiyaç duymadım	1	10	F3,

Toplam	10	100	F1, F2, F3, F4, F5, F6, F7, F8, F9, 10
---------------	-----------	------------	---

Tablo 10 incelendiğinde kadın futbolcuların 9'u (%90) Özellikle erkeklerin bulunduğu bir ortamda yapmış olduğunuz bu spor branşı ile ilgili olarak kendinizi kanıtlama ihtiyacı duyduğunu ifade ederlerken, 1'si (%10) böyle bir ihtiyaç duymadığını ifade etmişlerdir.

Mevcut araştırma kapsamında araştırmacı ve kadın futbolcular arasında geçen diyalog şu şekildedir;

- F10: “Birçok kez yaşadım. Çünkü erkekler sen haaa! Sen mi futbol oynuyorsun gibi söylemlerde bulunuyorlar. Bir noktada insan kendini kanıtlama ihtiyacı duyuyor.”
- F3: “Biz kız olarak özellikle babam hariç tüm erkeklerde futbol oynayan kız olarak birçok kez övgü aldım. O yüzden kendimi kanıtlama ihtiyacı duymadım”

Tartışma ve Sonuç, Öneriler

Kadın futbolcuların futbol yaşantılarında karşılaştıkları zorlukların belirlenebilmesi amacıyla gerçekleştiren bu araştırmanın evren ve örneklem grubunu spor geçmişi 3 yıl ve üzerinde olan, Çanakkale ilinde amatör futbol kulüplerinde futbol oynayan 18 yaş üstü 10 kadın futbolcudan oluşmaktadır.

"Topla oynanan sporlar arasında insanların en çok futbolu tercih etmesi, futbolun geniş çapta tanıtılabilir ve uygulanabilir olmasından kaynaklanmaktadır (Öğretici ve Karcılılar, 2005). Futbol, yurt içi ve yurt dışı platformlarda geniş bir pazar oluşturarak genel halk, futbolseverler, amatör ve profesyonel sporcular, finans, turizm, seyahat acenteleri, iş adamları, telekomünikasyon kuruluşları, medya ve hizmet sektörleri gibi farklı kesimlerin taleplerini bir araya getirir (Topkaya ve Tekin, 2004). FIFA'ya kayıtlı ülkelerin sayısının Birleşmiş Milletlere üye ülke sayısını aştığı düşünülürse, futbolun küresel bir fenomen olarak kendi kültürünü ve karakterini oluşturduğunu söyleyebiliriz. Bu nedenle futbol, her yaş, cinsiyet ve beceri seviyesinden insanın rahatlıkla oynayabileceği popüler bir oyun haline gelmiştir (FIFA, 1996)

Türkyılmaz (2019)'a göre; rekabetçi spor ortamlarında sporcuların mevcut duruma yönelik algıları, performanslarını etkileyebilir. Yoğun rekabetin olduğu branşlarda, sporcuların mevcut duruma karşı algılarının tehdit mi yoksa mücadele etme yönünde mi olduğu, sporcu performansında önemli bir rol oynamaktadır. Mevcut araştırmaya katılan kadın futbolcuların %40'ının, futbolun kendileri için mücadele anlamı taşıdığını belirtmeleri, Türkyılmaz (2019) tarafından ifade edilen bu durumu desteklemektedir. Bu bulguya göre, kadın futbolcuların sportif açıdan mevcut durumla mücadele içinde oldukları söylenebilir.

Cin (2022)'e göre; Türkiye'de kız çocuklarının futbola yönlendirilmesinde en büyük etkenin beden eğitimi öğretmenleri olduğu görülmektedir. Bu durum, mevcut araştırmada elde edilen bulguyu destekler niteliktedir. Araştırmaya katılım sağlayan kadın futbolcuların %50'si, futbola beden eğitimi öğretmenleri aracılığıyla başladıklarını ifade etmişlerdir. Bu bulgu, beden eğitimi öğretmenlerinin kız çocuklarını futbola teşvik etme konusundaki önemli rolünü vurgulamaktadır.

Son 20 yılda kadın futbolunun gelişim göstermesine rağmen, bazı toplumlarda hala büyük bir tereddüt ve kararsızlıkla karşılandığı bilinmektedir. Özellikle Türkiye'de futbol hala bir erkek etkinliği olarak kabul edilmekte ve kadın futboluna yeterli ilgi ve destek gösterilmemektedir. Günümüzde yaklaşık 50 milyon kadının futbol oynadığı bilinmektedir, ancak taraftarlar ve destekçilerin kadın futboluna gösterdiği ilgi ve ilgi düzeyi istenilen seviyede değildir (Moore, Vine, Wilson ve Freeman, 2012). Kadın futbolcular ile gerçekleştirilen bu araştırmada elde edilen bir diğer bulgu ise araştırmaya katılım sağlayan kadın futbolcuların %70'i bu spor branşına başladıklarında çevrelerinden olumsuz yönde tepki aldıklarını ifade etmişlerdir. Bu kapsamda elde edilen bulgu detaylı olarak incelendiğinde kadın futbolcuların çevrelerinde bu spor ile ilgili olumsuz yönde tepki almanın temel nedeni olarak toplumda kadın sporları ve erkek sporları olmak üzere bir algının oluşmuş olmasından kaynaklanmaktadır. Di Carlo (2005)'ya göre; erkeksi algılanan spor branşlarında kadın sporcular kültürel kalıpların yarattığı engellerle karşılaşmaktadır. Yapılan araştırmalar, boks, futbol, güreş, buz hokeyi, mücadele sporları, fitness ve vücut geliştirme gibi geleneksel olarak erkeklik rolleriyle ilişkilendirilen spor dallarında kadınların çelişki ve gerilim yaşadığını, genellikle katı bir dirence maruz kaldığını ve bu tür toplumsal engellerin aşılması gerekliliğini ortaya koymaktadır (Di Carlo, 2015).

Mevcut araştırmada; kadın futbolcuların futbola başladıklarında, bu sporun onlar için uygun olmadığına yönelik tepkiler aldıklarını ifade etmişlerdir. Günay ve Yüce (2001)'ye göre; Futbolun erkek sporu olarak algılanması ve kadınlara uygun görülmemesi düşüncesinin temelinde kadınların duygusal ve fizyolojik özelliklerinin futbol oynamaya uygun olmadığı düşüncesi yer alır. Ancak yapılan araştırmalar, kadınların duygusal, fizyolojik ve toplumsal açıdan futbol oynaması için herhangi bir sorun olmadığını göstermektedir (Günay ve Yüce, 2001). Fizyolojik olarak, kadınlar erkeklerden farklı anatomik yapıya sahip olabilir, ancak bu onların futbol oynamalarına engel değildir. Kadınların fiziksel performans potansiyeli ve yetenekleri, düzenli antrenman ve uygun eğitimle geliştirilebilir. Kadın futbolcuların hız,

dayanıklılık, çeviklik ve teknik becerileri erkek futbolculara kıyasla farklılık gösterebilir, ancak bu onların futbolu oynama yeteneklerini etkilemez.

Türkiye'de kadın futbolunun seyirci sayısı ve medya ilgisi konusunda Almanya ile karşılaştırıldığında belirgin şekilde farklılıklar bulunmaktadır. Türker (2021) tarafından yapılan araştırmaya göre, Türkiye'de milli takım maçlarını izleyen ortalama seyirci sayısı 750 iken Almanya'da bu sayı 6865'tir. Aynı şekilde Türkiye'deki ulusal lig maçlarının ortalama seyirci sayısı 200 iken Almanya'da bu sayı 946'dır. Bu veriler, Türkiye'de kadın futboluna yönelik seyirci ilgisinin düşük olduğunu göstermektedir. Tüm bu verilerin yanında Almanya'da kadın futbolunun yaygınlaştırılmasında birtakım reklamlara yer verildiği yine araştırmacı tarafından ifade edilmiştir. Medya ilgisi konusunda da Türkiye'de kadın futbolu hakkında yapılan haberlerin sayısının oldukça düşük olduğu görülmektedir. Bu bulgular, kadın futbolcuların toplumda daha geniş bir bilinirlik ve ilgi uyandırmak için bilinçlendirme çalışmaları yapılması gerektiğini ortaya koymaktadır. Medya da bu konuda önemli bir rol oynayabilir ve kadın futboluna daha fazla yer vererek toplumda ilgi ve destek artışını sağlayabilir.

Kadın futbolcuların futbol yaşantılarında karşılaştıkları problemlerin incelenmesi amacıyla gerçekleştirilen bu araştırmada sonuç olarak; kadın futbolcuların %70'i bu spor branşına başladığına çevresinden olumsuz yönde tepki aldığını ve bu konuda gerek medya gerekse de başka kanallardan toplumsal bilinçlendirme çalışmaları yapılması gerektiğini ifade etmişlerdir.

Çanakkale ilinizde amatör liglerde mücadele eden kadın futbolcular ile gerçekleştirilen bu araştırmada elde edilen bu sonuçtan hareketle; özellikle araştırmacıların kadın futbolcular ile birtakım çalışmalar yapmaları gerektiğini, medyanın genel anlamda spor ve spor bilincinin yaygınlaştırılması için birtakım çalışmalar yapması gerektiği önerilmektedir.

Kaynakça

- Aladanlı, B. ve Çördük, Ü. (2009). *Futbol Tarihi ve Sporda İlkler*. İstanbul: Yeşil Elma Yayıncılık.
- Bozlu, B. (2021). *Türkiye’de Kadın Futbolcular: Kadın ve Erkek Futbolcuların Karşılaştırmalı İlişkisel Analizi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Akdeniz Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sosyoloji Anabilim Dalı, Antalya.
- Cin, H. (2022). *Türkiye’de ve Almanya’da Kadın Futbolcu Olmak: Kadın Futbolcuların Yaşantılarının İncelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Sağlık Bilimler Enstitüsü, Spor Bilimleri Anabilim Dalı, Ankara.
- Di Carlo, D. (2015). Playing Like a Girl? The Negotiation of Gender and Sexual Identity Among Female Icehockey Athletes on Male Teams. *Sport in Society*. 1(1), 1-11.
- Ekiz, D. (2009). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- FIFA. (1996). FIFA history of football. *FIFA Magazine*, 4(6-7), 20-21.
- Fişek, K. (1983). *Spor Yönetimi*. Ankara: Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Yayınları.
- Gerey, H. (2021). *Basketbol Hakemlerinin Mesleki ve Aile Yaşantılarında Karşılaştıkları Sorunların İncelenmesi*. Yayınlanmamış Bilim Uzmanlığı Tezi, Kocaeli Üniversitesi, Sağlık Bilimler Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Kocaeli.
- Günay, M. ve Yüce, İ. A. (2001). *Futbol Antrenmanının Bilimsel Temelleri*. 2. baskı. Ankara: Gazi Kitabevi
- Hong, F. ve Mangan, J. A. (2004). *Soccer, women, sexual liberation: kicking off a new era*. Routledge.
- Moore, L. J., Vine, S. J., Wilson, M. R. ve Freeman, P. (2012). The effect of challenge and threat states on performance: An examination of potential mechanisms. *Psychophysiology*, 49(10), 1417-1425.
- Öğretici, H. ve Karcılılar, A. (2005). *Dünya’da futbol morpa spor ansiklopedi*. İstanbul: Morpa.
- Öztürk, P. (2017). *Kadın Futbolcuların Futbol Alanındaki Deneyimleri*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Rekreasyon Anabilim dalı, Ankara.
- Patton, M. Q. (2002). *Qualitative research and evaluation methods*. Sage Publications: Thousand Oaks.
- Smith, J.A. ve Osborn, M. (2003). Interpretative phenomenological analysis. In J.A. Smith (ed.), *Qualitative Psychology. A Practical Guide to Research Methods* (pp. 51–80). London: Sage.
- Tanrıöğen, A. (2009). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin.
- Topkaya, İ. ve Tekin, A. (2004). *Futbol kuramsal genel bir çerçeve ve teknik ve temel taktik öğretim*. Ankara: Nobel.
- Türk Dil Kurumu (2020). TDK (Türk Dil Kurumu), "Genel Türkçe Sözlük" http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&view=gts adresinden alınmıştır.
- Türker, İ. (2021). *Türk futbolunda kadın esintisi: Yaşanmış hikayeler*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İnönü Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı. Malatya.
- Türkyılmaz, H. B. (2019). *Futbolcuların Zihinsel Dayanıklılık Düzeyleri ile Sporda Mücadele ve Tehdit Algılarının Belirlenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Başkent Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Spor Bilimleri Bölümü, Ankara.
- Viter, G. (2022). *Türkiye’de Kadın Sporcuların Antrenörlük Deneyimleri: Hentbol Sporunda Kadın Antrenörler*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, İstanbul.
- Yıldırım A. ve Şimşek H. (2013). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin yayınları.